

SVENSKARNAS HAMSTRING: EN RÖRELSE FRÅN PANDEMI TILL PRIS

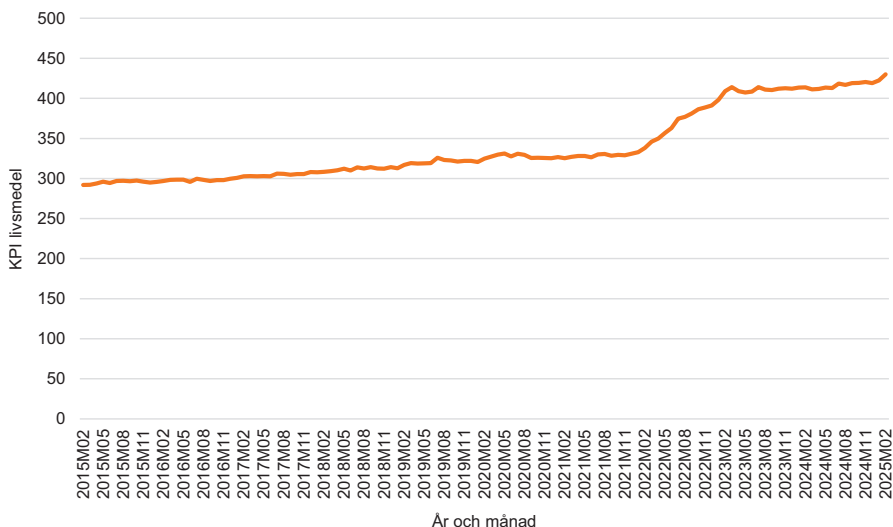
JOHN MAGNUS ROOS, JONAS FLODÉN
OCH JOHAN WOXENIUS

Sammanfattning

Studien undersöker hamstring av dagligvaror i Sverige under och efter Covid-19-pandemin. Syftet är att kartlägga hur hamstringsbeteendet förändrades över tid och identifiera relevanta sociodemografiska faktorer som driver hamstring, liksom hamstringens effekter på de försörjningskedjor som ser till att det finns varor i butikerna. Studien baseras på data från SOM-institutets nationella undersökningar 2020–2024, med fokus på undersökningen 2024, och analyserar hamstrandet i relation till ålder, kön, inkomst, utbildning, boendesituation och bostadsort. Resultaten visar att en allt större andel av den svenska befolkningen hamstrar, och att de gör det allt oftare. Initialt var utbildning starkt kopplat till hamstring, men idag är det främst hög ålder, låg inkomst och kvinnligt kön som påverkar beteendet. Studien ger viktiga insikter för politisk responsivitet, där ekonomiska incitament och stabila priser kan minska hamstringen och gynna både konsumenter och försörjningskedjan. De beredskapslager av baslivsmedel som återuppbyggs har troligen liten inverkan på hushållens egen hamstring, eftersom hamstrandet tycks drivas av rädsla för framtida prisökningar, vilket är vanligast bland hushåll med lägre inkomst.¹

Den 20 mars 2025 fattade regeringen beslut om att uppdatera Sveriges nationella livsmedelsstrategi, ”Livsmedelsstrategi 2.0”, i syfte att minska Sveriges sårbarhet vid eventuell kris (Regeringskansliet, 2025). Det har bland annat tagits budgetbeslut om att påbörja uppbyggnad av lager av utsäde och spannmål, så att vissa volymer är garanterade. Krisberedskap med lagerberedskap har vi inte sett i Sverige sedan 1990-talet.

Pandemin satte livsmedelsförsörjningen på prov i Sverige, då det inte längre var självklart att butikerna skulle tillhandahålla sedvanliga produkter som konsumenterna efterfrågade. Livsmedelskedjorna har hittills dock visat sig stå relativt starka och svenskarna har i regel fått mat på tallriken under de fem år som följt efter pandemins utbrott, även om vi sett prisuppgångar de senaste åren, framför allt under 2022 (figur 1).

Figur 1 Prisförändringar på livsmedel i Sverige över de senaste 10 åren

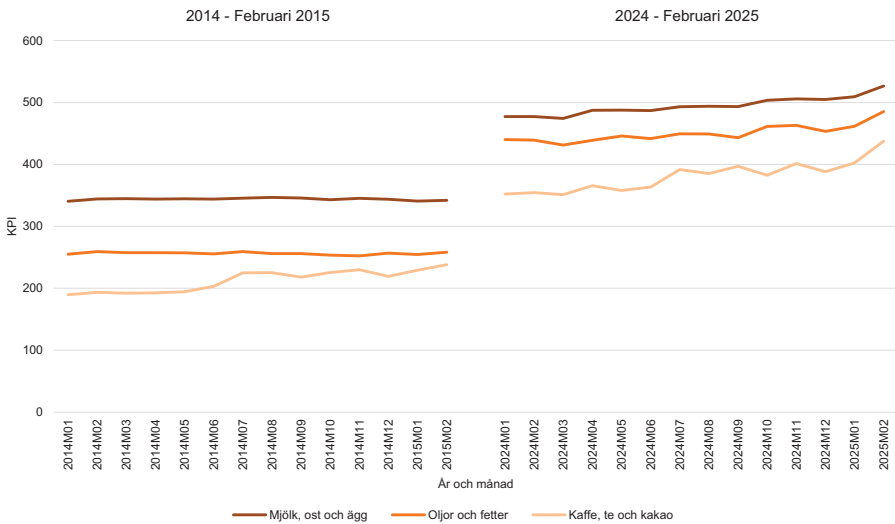
Kommentar: Konsumentprisindex (KPI) för livsmedel i Sverige, beräknad med år 1980 som basår.

Källa: SCB, 2025.

Ett ledord i Sveriges nationella livsmedelstrategi är att få till en mer robust livsmedelskedja framöver, som inkluderar stabilare priser. De prisfluktuationer som vi haft de senaste fem åren har ingen motsvarighet sedan 90-talets kriser (SCB, 2025). Om vi exempelvis betraktar prisförändringarna hos ett antal varor som diskuterats mycket i media, kaffe, ägg och oljor, så kan vi se att priserna var betydligt mer stabila för tio år sedan jämfört med det senaste året (figur 2).

I takt med stigande, fluktuerande matpriser och ökad oro i omvärlden har det blivit alltmer intressant att undersöka svenskarnas hamstringsbeteende. Att hamstra matvaror innebär att man köper ovanligt stora mängder varor för att minska oron över att de snart kan bli svåra att få tag på (Stiff m.fl., 1975). Hamstringsfenomenet började vi att mäta tidigt i pandemin, genom SOM-institutets extrainsatta undersökningar. Den typiska hamstraren framstod då som en storstadsbo med barn i hushållet, hög socioekonomisk status och en låg grad av välvillighet (Roos, 2020, Roos m.fl., 2020). Det första tillfället som hamstring mättes i den nationella SOM-undersökningen var 2020, och sedan dess har frågan funnits med fram till och med den senaste mätningen 2024.

Det var inte självklart att fortsätta mäta hamstring efter pandemin, men i och med Rysslands invasion av Ukraina och en ökad global oro förändrades upplevelsen av trygghet i Sverige. Med pandemin i färskt minne fanns det skäl att tro att svenskarna skulle kunna öka sin beredskap genom att hamstra mat och andra dagligvaror.

Figur 2 Prisfluktuationer idag jämfört med för 10 år sedan

Kommentar: Konsumentprisindex (KPI) för livsmedel i Sverige för tre varugrupper under 2014 – februari 2015 och 2024 – februari 2025, beräknad med år 1980 som basår.

Källa: SCB, 2025.

Enligt ekonomisk teori är en av orsakerna till hamstring att konsumenten förväntar sig att framtida kostnader för en vara blir högre än dagens pris, inklusive kostnaden för att förvara varan (Stiff m.fl., 1975). Därmed är det troligt att de kraftiga prisökningarna, framför allt under 2022, och prisfluktuationer med osäkerheten beträffande framtida priser har lett till hamstringsbeteende.

I kapitlet undersöker vi hur hamstringsbeteendet i Sverige har utvecklats sedan pandemins början. Vi vill få svar på följande frågor:

1. Hur har hamstringen förändrats sedan pandemins början?
2. Har bilden av den typiska hamstraren förändrats?
3. Vilka faktorer påverkar hamstring av mat och andra dagligvaror?
4. Hur påverkar hamstring försörjningskedjor och logistik?

Detta kapitel beskriver hur hamstring ser ut i dagens Sverige, med fokus på om fler eller färre personer hamstrar idag jämfört med under pandemin samt om den typiska personen som hamstrar skiljer sig åt mellan nu och pandemins inledning. Utifrån en profil av den typiska hamstraren försöker vi dra slutsatser om vilka faktorer som driver hamstrandet. Analysen baseras på demografiska och socio-ekonomiska variabler för att ge en djupare förståelse av vilka grupper i samhället som är mest benägna att hamstra och varför. Fråga 1-3 baserar sig på data från

den nationella SOM-undersökningen, medan fråga 4 utgör ett vidare resonemang utifrån de tidigare resultaten och de framtidsutmaningar som vi idag står inför.

Hur har hamstringen förändrats sedan pandemins början?

Vid pandemins början gapade butikshyllor tomma i Sverige, precis som i många andra delar av världen. Detta skapade en känsla av brist och en stark uppmaning att köpa på sig dagligvaror (Expressen, 2020a). Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) avrådde från att hamstra, och politiker försäkrade att det inte förelåg någon risk för varubrist i butikerna (DI, 2020; SVT, 2020a). Även stora livsmedelskedjor uppmanade konsumenterna att handla ansvarsfullt och undvika hamstring (DN, 2020).

Trots dessa lugnande besked visar försäljningsstatistik att svenskarna ändå hamstrade i början av pandemin. Försäljningen av burkskinka ökade exempelvis med hela 500 procent under pandemins första veckor (SvD, 2020). I mars 2020 steg försäljningen av konserverade varor med 76 procent, toalettpapper med 71 procent och pasta med 70 procent (Svensk Dagligvaruhandel, 2020). Under denna period blev ”hamstring” ett av de mest förknippade orden med livsmedelsinköp i Sverige (Börjesson & Kristing, 2020).

Våren 2022 togs de flesta restriktioner, inklusive social distansering, bort i Sverige. Trots det fortsatte svenskarna att hamstra (NT, 2022; SR, 2022). Denna fortsatta hamstring drevs av minskad köpkraft till följd av stigande räntor och inflation samt kraftiga prisfluktuationer. Många konsumenter passade på att köpa stora mängder varor när priserna var låga. Även senare oroligheter i omvärlden, exempelvis krig, har bidragit till att hamstringen fortsatt, samtidigt som myndigheter och politiker hela tiden uppmanat att undvika beteendet (SvD, 2024).

Under fem år, från 2020 till 2024, har SOM-institutet i sina nationella undersökningar ställt frågan till svenska folket om hur ofta de bunkrat mat och andra dagligvaror under de senaste 12 månaderna. Svarsalternativen har varit: *Ingen gång, Någon gång under de senaste 12 månaderna, Någon gång i halvåret, Någon gång i kvartalet, Någon gång i månaden, Någon gång i veckan* och *Flera gånger i veckan*.

Resultaten visar att andelen svenskar som uppger att de hamstrat minst en gång under det senaste året har ökat sedan pandemins början. Statistiken från de nationella SOM-undersökningarna tyder också på att fler svenskar faktiskt hamstrar efter att restriktionerna togs bort och samhället öppnade upp igen (tabell 1). Om vi tittar närmare på de som hamstrar minst en gång i månaden eller en gång i veckan, blir ökningen ännu tydligare. Det innebär att inte bara fler personer hamstrar i dagens Sverige, utan också att de som hamstrar gör det mer frekvent än under pandemins två första år.

Tabell 1 Hamstrande i Sverige under perioden 2020–2024 (procent)

	Total	2020	2021	2022	2023	2024
Antal personer som svarat på frågan om hamstring	8 406	1 800	1 506	1 698	1 681	1 721
Andel som hamstrat senaste året	47	40	40	55	53	47
Andel som hamstrat en gång i månaden	18	12	13	17	26	21
Andel som hamstrat en gång i veckan	9	6	5	6	14	11

Kommentar: Frågan löd *Hur ofta har du under de senaste 12 månaderna gjort följande? Bunkrat mat/dagligvaror*. Svarsalternativen löd *Ingen gång, Någon gång under de senaste 12 månaderna, Någon gång i halvåret, Någon gång i kvartalet, Någon gång i månaden, Någon gång i veckan och Flera gånger i veckan*.

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2020–2024.

Har bilden av den typiska hamstraren förändrats?

I början av pandemin visade våra studier att de som hamstrade i Sverige hade något högre medelinkomst än de som inte hamstrade, samtidigt som de hade en avsevärt högre utbildningsnivå. Hela 44 procent av de som hamstrade hade en universitetsutbildning, jämfört med 34 procent bland dem som inte hamstrade. De som hamstrade bodde oftare med barn och var överrepresenterade i storstäderna Stockholm, Göteborg och Malmö. Dessutom var medelåldern bland de som hamstrade lägre än hos övriga (Roos m.fl., 2020; Roos m.fl., 2025).

Nu kan vi komplettera dessa inledande resultat med data från ytterligare fem nationella SOM-undersökningar genomförda mellan 2020 och 2024. Över tid ser vi att bilden av den typiska hamstraren har förändrats markant. Till en början fann vi ingen skillnad mellan män och kvinnor när det gäller hamstring, vilket skilde sig från en del internationell forskning som visat att kvinnor tenderar att hamstra mer än män (El Bilali m.fl., 2021; Schmidt m.fl., 2021). De senaste fem undersökningarna visar dock att kvinnor i högre utsträckning hamstrar än män, även i Sverige (se tabell 2, Appendix 1).

Tidigare var hamstring vanligare i hushåll med barn, vilket också framgick av den nationella SOM-undersökningen 2020. Idag syns dock inte längre någon sådan skillnad. Effekten av högre utbildning har också avtagit och är idag inte längre typisk för dem som hamstrar. De mest intressanta förändringarna gäller dock ålder, inkomst och bostadsort. Den typiska hamstraren idag är äldre, har lägre inkomst och bor mer sällan i någon av storstäderna Stockholm, Göteborg eller Malmö – en helt motsatt bild jämfört med under pandemins tidiga fas (Roos m.fl., 2020; Roos m.fl., 2025).

Tabell 2 Sociodemografiska variabler mellan de som hamstrar och de som inte hamstrar år 2024 (bivariata analyser i form t-tester och chi-två tester)

	Personer som hamstrar	Personer som inte hamstrar
Ålder (M, SD)***	56.66 (18.26)	51.58 (19.51)
Inkomst (indiv) (M, SD)	2.65 (1.13)	2.67 (1.15)
Inkomst (hushåll) (M, SD)**	6.42 (3.41)	6.90 (3.34)
Kön (procent män)**	40	48
Bor ensam (procent)	22	21
Bor med barn (procent)	34	32
Bor i storstad (procent)*	14	18
Universitetsutbildning (procent)	47	44

Kommentar: För frågan och svarsalternativens formulering, se tabell 1. "Personer som hamstrar" utgör personer som svarat att de bunkrat minst en gång de senaste 12 månaderna, "Personer som inte hamstrar" utgör de som svarat *Ingen gång*. Ålder är en kontinuerlig variabel (16+ år). Inkomst (indiv) är en kvantitativ variabel på en 5-gradig skala i intervall om 15 000 kronor i månaden (från 0-14 999 kronor till 60 000 eller mer). Inkomst (hushåll) är en kvantitativ variabel på en 12-stegsskala i intervall om 100 000 kr per år (från 0–100 000 till 1 100 000 eller mer). Kön är en dummyvariabel (1 = man, 0 = kvinna). Bor ensam är en dummyvariabel (1 = bor ensam, 0 = bor med minst en annan person). Bor med barn är en dummyvariabel (1 = bor med barn, 0 = bor inte med barn). Bor i storstad är en dummyvariabel (1 = Stockholm, Göteborg eller Malmö, 0 = övriga). Utbildning är en dummyvariabel (1 = högskole- eller universitetsutbildning, 0 = övriga). Kvantitativa variabler (Ålder, Inkomst) har testats med oberoende t-test medan de övriga kvalitativa variablerna har testats med chi-två tester. M = Medelvärde; SD = Standardavvikelse; * $p < 0.10$, ** $p < 0.05$, *** $p < 0.01$

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2024.

Vilka faktorer påverkar hamstring av mat och andra dagligvaror?

För att förstå vilka faktorer som påverkar hamstring av dagligvaror har vi analyserat resultaten från SOM-institutets nationella undersökningar med hjälp av logistisk regressionsanalys. Hamstring, definierat som att ha bunkrat någon gång under de senaste 12 månaderna, är den beroende variabeln i analysen. Som förklaringsvariabler har vi använt ålder, inkomst, kön, boendesituation (ensamboende, boende med barn), bostadsort (storstad eller ej) och utbildningsnivå. Urvalet av variabler baseras dels på tidigare presenterad forskning, dels på de variabler som finns tillgängliga i SOM-institutets undersökningar. Resultaten visar att utbildningsnivå inledningsvis hade en stor påverkan på hamstringsbeteendet (Appendix 2), vilket också tidigare forskning har visat (Roos m.fl., 2025). Med tiden har dock denna effekt försvagats (Appendix 2). Idag är det istället fyra andra faktorer som främst påverkar om en person hamstrar: hög ålder, låg inkomst, att vara kvinna och att inte bo med barn (tabell 3).

Tabell 3 Förklaringsfaktorer till hamstring 2024 (Multivariat logistisk regressionsanalys)

	B	SE	P	OR
Ålder	0.017	0.003	<0.001	1.017
Inkomst (hushåll)	-0.049	0.018	0.008	0.953
Kön	-0.331	0.106	0.002	0.718
Bor ensam	-0.077	0.148	0.601	0.926
Bor med barn	-0.394	0.132	0.003	0.674
Bor i storstad	-0.256	0.145	0.077	0.774
Utbildning	0.194	0.111	0.080	1.214

Kommentar: Beroende variabel är hamstring. För frågan och svarsalternativens formulering, se tabell 1. Hamstring är en dummyvariabel (1 = bunkrat någon gång, 0 = "ingen gång"). Ålder är en kontinuerlig variabel (16+ år). Inkomst (hushåll) är en kontinuerlig variabel på en 12-stegsskala i intervall om 100 000 kr per år (från 0–100 000 till 1 100 000 eller mer). Kön är en dummyvariabel (1 = man, 0 = kvinna). Bor ensam är en dummyvariabel (1 = bor ensam, 0 = bor med minst en annan person). Bor med barn är en dummyvariabel (1 = bor med barn, 0 = bor inte med barn). Bor i storstad är en dummyvariabel (1 = Stockholm, Göteborg eller Malmö, 0 = övriga). Utbildning är en dummyvariabel (1 = högskole- eller universitetsutbildning, 0 = övriga). SE = standardfel; OR = oddsratio. $R^2 = .049$ ($p < .001$). $N = 1\,549$.

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2024.

Är inkomst, ålder och kön en nyckel till hamstring?

En av de mest intressanta slutsatserna i detta kapitel är att hamstring i dagens Sverige är tydligt kopplat till lägre inkomst. I ekonomiskt tuffa tider blir konsumenter generellt mer prismedvetna, vilket innebär att de lägger större vikt vid priset när de handlar (Roos, 2023). Prismedvetenhet kan leda till att man köper större volymer vid ett och samma tillfälle – antingen när en viss produkt är billig eller när man besöker en lågprisbutik, eller att man köper storpack för det är billigare per enhet (Bell & Lattin, 1998; Konsumentverket, 2023). Att köpa mer än vad som omedelbart konsumeras är ett typiskt tecken på hamstring (Stiff m.fl., 1975). Forskning visar att låginkomsttagare generellt är mer priskänsliga än höginkomsttagare (Barda & Sardianou, 2010; Wakefield & Inman, 2003). Prisökningar påverkar låginkomsttagare hårdare eftersom de spenderar en större andel av sin budget på dagligvaror (Rathnayaka m.fl., 2019). Därför är det inte förvånande att hamstring under 2022, när matpriserna steg kraftigt, var som mest utbredd bland hushåll med lägre inkomster. I den senaste nationella SOM-undersökningen från 2024 var hamstring mest förekommande i hushåll med en årsinkomst under 400 000 kronor (se Appendix 3).² En annan intressant iakttagelse är att hamstring idag är relaterat till hög ålder – något som inte syntes under pandemins inledning. Under pandemins inledning handlade hamstring främst om att undvika Covid-19, men trots att äldre personer tillhörde en riskgrupp var ålder då inte förknippat med

hamstring (Roos m.fl., 2025). Idag tycks orsakerna till hamstring snarare handla om ekonomiska faktorer än rädsla för sjukdom, vilket gör sambandet med hög ålder särskilt intressant. En stor del av ålderseffekten beror på att personer under 30 år inte alls tycks hamstra, snarare än att äldre personer hamstrar i särskilt hög grad (se Appendix 3). Även om ålderseffekten inte ska överdrivas kan vårt resultat ge värdefulla insikter inför framtida kriser. Om politiker vill få till social distansering hos den äldre populationen framöver så kanske ekonomiska incitament skall övervägas, då det kan leda till hamstring och därmed till att fysiska butiker besöks mindre frekvent. I vår tidigare forskning förvånades vi över att de äldre inte hamstrade mer under pandemin, då den primära anledningen till hamstring i Sverige var att undvika Covid-19 (Roos m.fl., 2025). Slutligen är det nu tydligt att kvinnor i högre utsträckning än män uppger att de hamstrar, vilket överensstämmer med internationell forskning från pandemins inledning (El Bilali m.fl., 2021; Schmidt m.fl., 2021). En förklaring kan vara att kvinnor traditionellt står för en större andel av matinköpen. Vid millennieskiftet stod kvinnor för cirka 60 procent av matinköpen (SvD, 2002). Även om skillnaderna i livsmedelsutgifter mellan män och kvinnor tycks ha jämnats ut (Konsumentverket, 2023), visar en rapport från IFAU (2020)³ att kvinnor fortfarande tar ett större ansvar för hemmet och familjen. Detta kan förklara varför de också hamstrar i större utsträckning än män – både för att spara pengar genom att köpa billigt och för att säkra mat hemma vid en krissituation. Att hamstra kan alltså vara ett uttryck för ansvar och omsorg för hem och familj.

Hur påverkar hamstring försörjningskedjor och logistik?

Den plötsligt ökade efterfrågan på vissa produkter genom hamstring påverkar naturligtvis de underliggande logistik- och produktionssystemen. En ökad efterfrågan kräver inte bara att produkten finns tillgänglig hos producenten, utan också att logistiksystemet kan transportera större volymer råvaror och insatsmaterial till och mellan producenter, liksom transporter av dagligvaror till butikerna eller hem till konsument. Det kräver också lagerkapacitet och att producenterna kan öka sin produktion med kort varsel. Om inte, finns det en överhängande risk att drabbas av den s.k. oxpiskeeffekten som innebär att tämligen små variationer i förbrukning leder till stora svängningar tidigare i försörjningskedjan (Forrester, 1961).

Ett exempel som ofta nämns är blöjor som torde förbrukas i jämn takt men som ändå ställer till bekymmer för produktionsplanerare och logistikere när dagligvaruhandeln kör kampanjer. Om de större beställningarna inte kan täckas av leverantörernas lager levereras en mindre mängd, varpå affärerna lockas att beställa ännu mer med hopp om att i alla fall få en del levererat. Motsvarande fenomen kan upprepas och förstärkas i flera led längre upp i försörjningskedjan och slutligen materialiseras som starkt varierande efterfrågan till blöjfabriken som inte kan öka produktionen på kort sikt. För att minska oxpiskeeffekten ordineras i regel att inte

driva kampanjer, utforma flexibla försörjningskedjor och dela verklig försäljningsstatistik längs försörjningskedjan. Den ekonomiskt drivna hamstringen kan leda till liknande effekter då konsumenterna ”passar på” vid tillfälliga prissänkningar, inför förväntade prishöjningar såsom med kaffe i april 2025 (Omni, 2025), eller väljer att köpa mer storpack, vilket också leder till fluktuationer i efterfrågan.

Lärdomar kan även dras av hamstringen under Covid-19 pandemin. I inledningen av pandemin prioriterade myndigheterna försörjningen av förnödenheter, vilket innebar att lastbilschaufförer undantogs från de stränga reserestriktioner som infördes i hela Europa. Transportsektorn påverkades dock i viss mån av att flyg- och färjetrafiken ställdes in när passagerarintäkterna försvann, av strängare gränskontroller och av ökad sjukfrånvaro bland personalen. Sammantaget kan dock konstateras att godstransporterna i Sverige fungerade tillräckligt bra under pandemins första fas (Trafikanalys, 2020). Likaså fungerade produktionen på de flesta fabriker väl, trots störningar med frånvarande personal och nedstängningar i vissa länder som förser Sverige med dagligvaror. Trots detta uppstod en kortvarig brist på varor i lagren av eftertraktade produkter såsom pasta, ris, toalettpapper, jäst och handsprit. Trots att toalettpapperstillverkarna försökte lugna konsumenterna (SVT, 2020b), uppmärksammade medierna även mindre och tillfälliga störningar – såsom ett mindre haveri i en toalettpappersmaskin.

De brister som uppstod kan förklaras av tröghet i leveranskedjorna och svårigheter att hantera oxypiskeffekten. Under krisens första veckor låg fokus på distributionssystemet med dess transportlänkar och lagerhantering, i huvudsak att få in produkterna från lager till butiker (Expressen, 2020b) eller hem till konsumenterna. Under pandemins senare del drabbades också tillgången till dagligvaror från andra kontinenter av stora störningar i containersjöfarten, främst framkallade av en ökad konsumtion av importvaror i kombination med kapacitetsbrist i hamnar (Rogerson m.fl., 2024). Den ekonomiskt drivna hamstringen som förekommer idag är dock enklare att hantera för försörjningskedjorna då den inte uppstår lika plötsligt och oväntat. Om konsumenterna t.ex. väljer att handla mer storpack och därmed skapa större efterfrågefluktuationer, så kommer inte alla att handla samtidigt vilket reducerar topparna och ger försörjningskedjorna ökad möjlighet att anpassa sig. På samma sätt är hamstring mer konstant över tid, vilket också ger företagen möjlighet att beräkna in hamstringen i sina prognoser. Däremot finns det behov av ökad kunskap om konsumentbeteende vid prishöjningar på olika produkter, även om konsekvenserna av dagens hamstring inte är lika drastisk som vid pandemins utbrott.

Detta kapitel handlar om svenska konsumenters hamstring, men vidgar vi fokus kan vi observera riktigt storskalig hamstring, men nu med tullar som drivkraft. I sin valkampanj var Donald Trump tydlig med att han förespråkar höjda handelshinder och sedan det stod klart att han vann presidentvalet har företag fört in mycket gods i USA för att försöka förekomma förväntade tullar. Det gäller både färdigvaror, komponenter och insatsmaterial och fenomenet har accelererat under 2025 i takt

med att dramatiska tullar har annonserats och till viss del införts. Det gäller även flöden ut från USA då de handelspartner som drabbas ofta inför motriktade tullar. Effekten är förstås att logistiksystemen går för högttryck, men transportföretagen är samtidigt oroad för hur handelsflödena kommer utvecklas på lite längre sikt.

Hur reagerar politikerna?

Politikerna har idag uttryckt mål att bygga upp beredskapslager av livsmedel. Detta är naturligtvis både positivt och nödvändigt ur ett beredskapsperspektiv. Resultaten i denna studie pekar dock på att detta troligen inte kommer att minska hamstringen i samhället, då hamstringen idag inte drivs främst av en oro beträffande livsmedelsförsörjningen. I en akut kris- eller krigssituation, i likhet med situationen under inledningen av Covid-19-pandemin, är det dock troligt att osäkerheter rörande den akuta livsmedelsförsörjningen kommer att driva hamstring, men i dagsläget drivs det mer av ekonomiska incitament.

Kanske har politikerna snappat upp det mönster vi ser i dagligvaruhandeln genom SOM-insitutets årliga mätningar – att allt fler svenskar hamstrar dagligvaror, och gör det allt oftare. Under pandemin handlade detta främst om prepping, något som framför allt var förknippat med storstadsbor med god inkomst och hög utbildning. Huruvida politikerna plockat upp den nya trenden för att omforma livsmedelsstrategin är svårt att säga. Vi vet att de vill komma till bukt med hamstrandet, eftersom det kan störa marknaderna och påverka priserna, särskilt när en betydande del av befolkningen agerar samtidigt (Stiff m.fl., 1975; SvD, 2020; Yoon m.fl., 2018).

Men om det är dagens ekonomiskt drivna hamstring som politikerna vill komma till rätta med, kanske satsningar på beredskapslager på samhällsnivå snarare än individnivå inte är den mest effektiva lösningen. För denna typ av hamstring borde den politiska responsiviteten i så fall snarare rikta in sig på konsumenternas ekonomiska incitament att hamstra, snarare än på rädslan för krig. Med andra ord – de beredskapslager som idag byggs kan ha relativt liten inverkan på hushållens pågående hamstring, eftersom ekonomiska drivkrafter på mikronivå tycks påverka detta beteende mer än tryggheten på makronivå. Detta då särskilt hushåll med lägre inkomst hamstrar mest. Att hålla nere inflationen och skapa stabila priser kan därför vara ett mer verkningsfullt sätt att minska hamstringsbeteende i dagens Sverige – och därmed bidra till ett jämnare distributionsflöde. Och därmed – med pasta!

Noter

- ¹ Kapitlet är en rapport från projektet ”Det ömsesidiga beroendet mellan gods- och persontransporter – Konsekvenser av Corona-krisen” som finansieras av Strategiskt forskningsområde Transport på Göteborgs universitet och genom forskningstid på Högskolan i Borås.
- ² Det är samtidigt sannolikt att många ekonomiskt utsatta hushåll saknar möjlighet att hamstra, då deras begränsade resurser i högre grad måste täcka omedelbara behov snarare än möjliggöra inköp för framtida konsumtion. Hamstring tycks dock ofta inte handla om att enstaka individer gör extrema inköp, utan snarare om att många konsumenter köper en eller ett par extra förpackningar av en vara (SvD, 2020). För hushåll med lägre inkomster kan det finnas ett särskilt starkt incitament att utnyttja tillfälliga prissänkningar, exempelvis genom att köpa ytterligare ett kaffepaket när priset är lågt. Sambandet mellan inkomstnivå och hamstringsbeteende är fortfarande relativt utforskat. Eftersom sambandet dessutom varierat över tid, finns det ett behov av ytterligare forskning.
- ³ IFAU står för Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering. Det är en statlig myndighet under Arbetsmarknadsdepartementet med säte i Uppsala.

Referenser

- Barda, C., & Sardianou, E. (2010). Analysing consumer's "activism" in response to rising prices. *International Journal of Consumer Studies*, 34, 133-139, <https://doi.org/10.1111/j.1470-6431.2009.00832.x>.
- Bell, D. R., & Lattin, J. M. (1998). Shopping behaviour and consumer preference for store price format: Why "Large Basket" shoppers prefer EDLP. *Marketing Science*, 17(1), 66-88.
- Börjesson, H., & Kristing, A. (2020). *En kris som utmanat dagligvaruhandeln*. Institutionen för tjänstvetenskap, Lunds universitet.
- DI. (12 mars 2020). Ministern om hamstring: Överreagera inte – ingen brist på mat.
- DN. (19 mars 2020). Uppmaningen från matvarujättarna: Handla sansat.
- El Bilali, H., Ben Hassen, T., Baya Chatti, C., Abouabdillah, A., & Alaoui, S. B. (2021). Exploring household food dynamics during the COVID-19 pandemic in Morocco. *Frontiers in Nutrition*, 8. <https://doi.org/10.3389/fnut.2021.724803>.
- Expressen. (18 mars 2020a). Därför hetsköper alla toalettpapper.
- Expressen. (13 mars 2020b). Bilden visar: Nu preppar svenskar.
- Forrester, J. W. (1961). *Industrial dynamics*. MIT Press.
- IFAU. (2020). *Arbete, familj och kvinnors hälsa senare i livet*. IFAU-rapport 2020:8. Institutet för Arbetsmarknads- och Utbildningspolitisk utvärdering.

- Konsumentverket. (2023). *Priset är viktigt, men inte allt*. Redovisningsrapport 2023:02.
- NT. (10 februari 2022). Kampanjvanor lockar i dyrtider – priset är skillnaden.
- Omni. (6 april 2025). Tomt på kaffehyllor inför väntad chockhöjning.
- Rathnayaka, S. D., Selvanathan, E. A. S., & Selvanathan, S. (2019). Consumption patterns in Sri Lanka: A decomposition analysis. *Applied Economics*, 51(37), 4056–4072, <https://doi.org/10.1080/00036846.2019.1588950>
- Regeringskansliet. (2025). *Livsmedelsstrategi 2.0*. Tillgänglig via: <https://www.regeringen.se/regeringens-politik/en-livsmedelsstrategi-for-jobb-och-hallbar-tillvaxt-i-hela-landet/>.
- Rogerson, S., Svanberg, M., Altuntaş Vural, C., von Wieding, S., & Woxenius, J. (2024). Comparing flexibility-based measures during different disruptions: evidence from maritime supply chains, *International Journal of Physical Distribution and Logistics Management*, 24(2), 163–191, <https://doi.org/10.1108/IJPDLM-02-2023-0075>
- Roos, J. M. (2020). Individuella skillnader i hamstring och social distansering under coronapandemin i Sverige. *SOM-undersökningen om coronaviruset 2020*. SOM-institutet vid Göteborgs universitet, Sverige.
- Roos, J. M. (2023). *Prisförändringar och konsumenters känslighet, medvetenhet och rörlighet inom dagligvaruhandeln: En litteraturoversikt*. Konsumentverket 2023/532.
- Roos, J. M., Flodén, J., & Woxenius, J. (2020). Svenska konsumenters hamstrande under covid-19: Vad, vem, varför och hur påverkar det försörjningskedjan. I J. M. Roos (Red.), *Konsumtionsrapporten 2020: Acceleration* (s. 64–77). Göteborg: Centrum för konsumtionsforskning, Göteborgs universitet.
- Roos, J. M., Flodén, J., & Woxenius, J. (2025). Grocery hoarding in Sweden during the Covid-19 pandemic and its consequences for logistics. *Research in Transportation Business & Management*, 59, 101324, <https://doi.org/10.1016/j.rtbm.2025.101324>
- SCB. (2025). *Statistikdatabasen: Konsumentprisindex* (egna beräkningar). Tillgänglig via: https://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START__PR__PR0101__PR0101A/KPICOI80MN/
- Schmidt, S., Benke, C., & Pané-Farré, C. A. (2021). Purchasing under threat: Changes in shopping patterns during the COVID-19 pandemic. *PLoS One*, 16(6), e0253231. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0253231>.
- SR. (23 september 2022). Rusning efter reapriser ger tomma hyllor i matbutiken: ”Tagna på sängen”.
- Stiff, R., Johnson, K., & Tourk, K. A. (1975). Scarcity and hoarding: Economic and social explanations and marketing implications. *Advances in Consumer Research*, 2, 203–215.

- SvD. (9 oktober 2002). Han bestämmer vad hon handlar. <https://www.svd.se/a/6fabf70e-7778-3a4b-a6c0-e6ce1c56a804/han-bestammer-vad-hon-handlar>.
- SvD. (9 maj 2020). Coopchef om hamstringen: "Aldrig sett något liknande".
- SvD. (11 januari 2024). Efter krigsuttalet: "Hamstra inte!".
- Svensk Dagligvaruhandel. (2020). Pressmeddelande: Förändrat konsumentbeteende gav stark försäljningstillväxt för dagligvaruhandeln i mars, 22 april.
- SVT. (9 februari 2020a). MSB: Ingen anledning att bunkra.
- SVT. (15 mars 2020b). Pappersbruket i Lilla Edet om att bunkra toalettpapper.
- Trafikanalys (2020) *Oro, anpassning och nya beteendemönster – Godstransportaktörers upplevelser av coronapandemins första våg*, Rapport 2020:15, Stockholm.
- Wakefield, K. L., & Inman, J. J. (2003). Situational price sensitivity: The role of consumption occasion, social context, and income. *Journal of Retailing*, 79(4), 199-212, <https://doi.org/10.1016/j.jretai.2003.09.004>
- Yoon, J., Narasimhan, R., & Kim, M. K. (2018). Retailer's sourcing strategy under consumer stockpiling in anticipation of supply disruptions. *International Journal of Production Research*, 56(10), 3615-3635, <https://doi.org/10.1080/00207543.2017.1401748>

APPENDIX 1

BIVARIATA T-TESTER OCH CHI-TVÅ TESTER 2020–2023

Tabell A1:1 Sociodemografiska variabler mellan de som hamstrar och de som inte hamstrar år 2020 (bivariata analyser i form t-tester och chi-två tester)

	Personer som hamstrar	Personer som inte hamstrar
Ålder (M, SD)	52.62 (18.46)	52.33 (18.97)
Inkomst (indivud) (M, SD)	2.35 (1.11)	2.33 (1.09)
Inkomst (hushåll) (M, SD)	6.20 (3.17)	6.07 (3.15)
Kön (procent män)***	40.4	50.2
Bor ensam (procent)*	19.5	24.0
Bor med barn (procent)**	33.7	27.6
Bor i storstad (procent)	18.1	16.4
Universitetsutbildning (procent)***	46.3	37.5

Kommentar: Frågan löd *Hur ofta har du under de senaste 12 månaderna gjort följande? Bunkrat mat/dagligvaror*. Svarsalternativen löd *Ingen gång, Någon gång under de senaste 12 månaderna, Någon gång i halvåret, Någon gång i kvartalet, Någon gång i månaden, Någon gång i veckan och Flera gånger i veckan*. "Personer som hamstrar" utgör personer som svarat att de bunkrat minst en gång de senaste 12 månaderna, "Personer som inte hamstrar" utgör de som svarat *Ingen gång*. Ålder är en kontinuerlig variabel (16–90 år). Inkomst (indivud) är en kvantitativ variabel på en 5-gradig skala i intervall om 15 000 kronor i månaden (från 0–14 999 kronor till 60 000 eller mer). Inkomst (hushåll) är en kvantitativ variabel på en 12-stegsskala i intervall om 100 000 kr per år (från 0–100 000 till 1 100 000 eller mer). Kön är en dummyvariabel (1 = man, 0 = kvinna). Bor ensam är en dummyvariabel (1 = bor ensam, 0 = bor med minst en annan person). Bor med barn är en dummyvariabel (1 = bor med barn, 0 = bor inte med barn). Bor i storstad är en dummyvariabel (1 = Stockholm, Göteborg eller Malmö, 0 = övriga). Utbildning är en dummyvariabel (1 = högskole- eller universitetsutbildning, 0 = övriga). Kvantitativa variabler (Ålder, Inkomst) har testats med oberoende t-test medan de övriga kvalitativa variablerna har testats med chi-två tester. M = Medelvärde; SD = Standardavvikelse; * p < 0.10, ** p < 0.05, *** p < 0.01.

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2020.

Tabell A1:2 Sociodemografiska variabler mellan de som hamstrar och de som inte hamstrar år 2021 (bivariata analyser i form t-tester och chi-två tester)

	Personer som bunkrar	Personer som inte bunkrar
Ålder (M, SD)	52.30 (18.51)	54.18 (18.27)
Inkomst (indivd) (M, SD)	2.38 (1.09)	2.45 (1.11)
Inkomst (hushåll) (M, SD)	6.16 (3.18)	6.46 (3.34)
Kön (procent män)***	42.9	51.9
Bor ensam (procent)	21.2	18.4
Bor med barn (procent)	32.8	31.4
Bor i storstad (procent)	15.7	16.8
Universitetsutbildning (procent)	47.0	42.1

Kommentar: För frågan och svarsalternativens formulering, se tabell A1:1. "Personer som hamstrar" utgör personer som svarat att de bunkrat minst en gång de senaste 12 månaderna, "Personer som inte hamstrar" utgör de som svarat *Ingen gång*. Ålder är en kontinuerlig variabel (16–90 år). Inkomst (indivd) är en kvantitativ variabel på en 5-gradig skala i intervall om 15 000 kronor i månaden (från 0–14 999 kronor till 60 000 eller mer). Inkomst (hushåll) är en kvantitativ variabel på en 12-stegsskala i intervall om 100 000 kr per år (från 0–100 000 till 1 100 000 eller mer). Kön är en dummyvariabel (1 = man, 0 = kvinna). Bor ensam är en dummyvariabel (1 = bor ensam, 0 = bor med minst en annan person). Bor med barn är en dummyvariabel (1 = bor med barn, 0 = bor inte med barn). Bor i storstad är en dummyvariabel (1 = Stockholm, Göteborg eller Malmö, 0 = övriga). Utbildning är en dummyvariabel (1 = högskole- eller universitetsutbildning, 0 = övriga). Kvantitativa variabler (Ålder, Inkomst) har testats med oberoende t-test medan de övriga kvalitativa variablerna har testats med chi-två tester. M = Medelvärde; SD = Standardavvikelse; *** p < 0.01.

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2021.

Tabell A1:3 Sociodemografiska variabler mellan de som hamstrar och de som inte hamstrar år 2022 (bivariata analyser i form t-tester och chi-två tester)

	Personer som bunkrar	Personer som inte bunkrar
Ålder (M, SD)*	54.57 (17.41)	52.54 (20.29)
Inkomst (indivud) (M, SD)	2.55 (1.12)	2.49 (1.20)
Inkomst (hushåll) (M, SD)	6.68 (3.32)	6.35 (3.43)
Kön (procent män)***	43.3	52.1
Bor ensam (procent)**	19.0	24.7
Bor med barn (procent)	35.1	31.6
Bor i storstad (procent)	16.3	19.1
Universitetsutbildning (procent)*	47.3	40.8

Kommentar: För frågan och svarsalternativens formulering, se tabell A1:1. "Personer som hamstrar" utgör personer som svarat att de bunkrat minst en gång de senaste 12 månaderna, "Personer som inte hamstrar" utgör de som svarat *Ingen gång*. Ålder är en kontinuerlig variabel (16–90 år). Inkomst (indivud) är en kvantitativ variabel på en 5-gradig skala i intervall om 15 000 kronor i månaden (från 0-14 999 kronor till 60 000 eller mer). Inkomst (hushåll) är en kvantitativ variabel på en 12-stegsskala i intervall om 100 000 kr per år (från 0–100 000 till 1 100 000 eller mer). Kön är en dummyvariabel (1 = man, 0 = kvinna). Bor ensam är en dummyvariabel (1 = bor ensam, 0 = bor med minst en annan person). Bor med barn är en dummyvariabel (1 = bor med barn, 0 = bor inte med barn). Bor i storstad är en dummyvariabel (1 = Stockholm, Göteborg eller Malmö, 0 = övriga). Utbildning är en dummyvariabel (1 = högskole- eller universitetsutbildning, 0 = övriga). Kvantitativa variabler (Ålder, Inkomst) har testats med oberoende t-test medan de övriga kvalitativa variablerna har testats med chi-två tester. M = Medelvärde; SD = Standardavvikelse; * $p < 0.10$, ** $p < 0.05$, *** $p < 0.01$.

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2022.

Tabell A1:4 Sociodemografiska variabler mellan de som hamstrar och de som inte hamstrar år 2023 (bivariata analyser i form t-tester och chi-två tester)

	Personer som bunkrar	Personer som inte bunkrar
Ålder (M, SD)***	56.91 (18.61)	51.64 (19.95)
Inkomst (individ) (M, SD)*	2.53 (1.14)	2.67 (1.23)
Inkomst (hushåll) (M, SD)**	6.38 (3.39)	6.95 (3.41)
Kön (procent män)**	43.8	51.6
Bor ensam (procent)	21.1	19.3
Bor med barn (procent)	31.1	33.5
Bor i storstad (procent)*	14.5	19.3
Universitetsutbildning (procent)	43.3	42.6

Kommentar: För frågan och svarsalternativens formulering, se tabell A1:1. "Personer som hamstrar" utgör personer som svarat att de bunkrat minst en gång de senaste 12 månaderna, "Personer som inte hamstrar" utgör de som svarat *Ingen gång*. Ålder är en kontinuerlig variabel (16–90 år). Inkomst (individ) är en kvantitativ variabel på en 5-gradig skala i intervall om 15 000 kronor i månaden (från 0–14 999 kronor till 60 000 eller mer). Inkomst (hushåll) är en kvantitativ variabel på en 12-stegsskala i intervall om 100 000 kr per år (från 0–100 000 till 1 100 000 eller mer). Kön är en dummyvariabel (1 = man, 0 = kvinna). Bor ensam är en dummyvariabel (1 = bor ensam, 0 = bor med minst en annan person). Bor med barn är en dummyvariabel (1 = bor med barn, 0 = bor inte med barn). Bor i storstad är en dummyvariabel (1 = Stockholm, Göteborg eller Malmö, 0 = övriga). Utbildning är en dummyvariabel (1 = högskole- eller universitetsutbildning, 0 = övriga). Kvantitativa variabler (Ålder, Inkomst) har testats med oberoende t-test medan de övriga kvalitativa variablerna har testats med chi-två tester. M = Medelvärde; SD = Standardavvikelse; * $p < 0.10$, ** $p < 0.05$, *** $p < 0.01$.

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2023.

APPENDIX 2

MULTIVARIATA LOGISTISKA REGRESSIONSANALYSER 2020–2023

Tabell A2:1 Förklaringsfaktorer till hamstring 2020

	B	SE	P	OR
Ålder	0.003	0.003	0.325	1.003
Inkomst (hushåll)	-0.029	0.019	0.139	0.972
Kön	-0.374	0.104	<0.001	0.688
Bor ensam	-0.326	0.147	0.026	0.722
Bor med barn	-0.217	0.127	0.086	0.805
Bor i storstad	0.063	0.138	0.647	1.065
Utbildning	0.410	0.111	<0.001	1.507

Kommentar: SE = standardfel; OR = oddsratio. $R^2 = .033$ ($p < .001$). $N = 1\,626$. Beroende variabel är hamstring. För frågan och svarsalternativens formulering, se tabell A1:1. Hamstring är en dummyvariabel (1 = bunkrat någon gång, 0 = "ingen gång"). Ålder är en kontinuerlig variabel (16–90 år). Inkomst (hushåll) är en kontinuerlig variabel på en 12-stegsskala i intervall om 100 000 kr per år (från 0–100 000 till 1 100 000 eller mer). Kön är en dummyvariabel (1 = man, 0 = kvinna). Bor ensam är en dummyvariabel (1 = bor ensam, 0 = bor med minst en annan person). Bor med barn är en dummyvariabel (1 = bor med barn, 0 = bor inte med barn). Bor i storstad är en dummyvariabel (1 = Stockholm, Göteborg eller Malmö, 0 = övriga). Utbildning är en dummyvariabel (1 = högskole- eller universitetsutbildning, 0 = övriga).

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2020.

Tabell A2:2 Förklaringsfaktorer till hamstring 2021

	B	SE	P	OR
Ålder	-0.006	0.003	0.093	0.994
Inkomst (hushåll)	-0.024	0.020	0.222	0.976
Kön	-0.328	0.112	0.003	0.720
Bor ensam	0.207	0.161	0.197	1.230
Bor med barn	-0.093	0.136	0.496	0.911
Bor i storstad	-0.146	0.152	0.337	0.865
Utbildning	0.193	0.116	0.096	1.213

Kommentar: SE = standardfel; OR = oddsratio. $R^2 = .022$ ($p = .002$). $N = 1\,383$. Beroende variabel är hamstring. För frågan och svarsalternativens formulering, se tabell A1:1. Hamstring är en dummyvariabel (1 = bunkrat någon gång, 0 = "ingen gång"). Ålder är en kontinuerlig variabel (16–90 år). Inkomst (hushåll) är en kontinuerlig variabel på en 12-stegsskala i intervall om 100 000 kr per år (från 0–100 000 till 1 100 000 eller mer). Kön är en dummyvariabel (1 = man, 0 = kvinna). Bor ensam är en dummyvariabel (1 = bor ensam, 0 = bor med minst en annan person). Bor med barn är en dummyvariabel (1 = bor med barn, 0 = bor inte med barn). Bor i storstad är en dummyvariabel (1 = Stockholm, Göteborg eller Malmö, 0 = övriga). Utbildning är en dummyvariabel (1 = högskole- eller universitetsutbildning, 0 = övriga).

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2021.

Tabell A2:3 Förklaringsfaktorer till hamstring 2022

	B	SE	P	OR
Ålder	0.009	0.003	0.002	1.009
Inkomst (hushåll)	-0.029	0.019	0.139	0.972
Kön	-0.363	0.104	<0.001	0.696
Bor ensam	-0.292	0.147	0.047	0.747
Bor med barn	-0.126	0.127	0.324	0.882
Bor i storstad	-0.220	0.137	0.109	0.802
Utbildning	0.190	0.110	0.083	1.210

Kommentar: SE = standardfel; OR = oddsratio. $R^2 = .031$ ($p < .001$). $N = 1\,553$. Beroende variabel är hamstring. För frågan och svarsalternativens formulering, se tabell A1:1. Hamstring är en dummyvariabel (1 = bunkrat någon gång, 0 = ingen gång). Ålder är en kontinuerlig variabel (16–90 år). Inkomst (hushåll) är en kontinuerlig variabel på en 12-stegsskala i intervall om 100 000 kr per år (från 0–100 000 till 1 100 000 eller mer). Kön är en dummyvariabel (1 = man, 0 = kvinna). Bor ensam är en dummyvariabel (1 = bor ensam, 0 = bor med minst en annan person). Bor med barn är en dummyvariabel (1 = bor med barn, 0 = bor inte med barn). Bor i storstad är en dummyvariabel (1 = Stockholm, Göteborg eller Malmö, 0 = övriga). Utbildning är en dummyvariabel (1 = högskole- eller universitetsutbildning, 0 = övriga).

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2022.

Tabell A2:4 Förklaringsfaktorer till hamstring 2023

	B	SE	P	OR
Ålder	0.019	0.003	<0.001	1.019
Inkomst (hushåll)	-0.039	0.019	0.035	0.961
Kön	-0.250	0.107	0.019	0.779
Bor ensam	0.150	0.154	0.332	1.162
Bor med barn	-0.282	0.133	0.033	0.754
Bor i storstad	-0.302	0.145	0.038	0.740
Utbildning	0.210	0.115	0.067	1.234

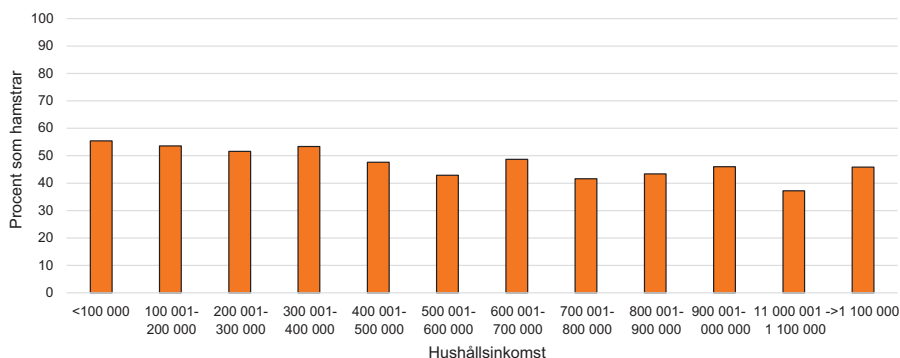
Kommentar: SE = standardfel; OR = oddsratio. $R^2 = .053$ ($p < .001$). $N = 1\,508$. Beroende variabel är hamstring. För frågan och svarsalternativens formulering, se tabell A1:1. Hamstring är en dummyvariabel (1 = bunkrat någon gång, 0 = ingen gång). Ålder är en kontinuerlig variabel (16–90 år). Inkomst (hushåll) är en kontinuerlig variabel på en 12-stegsskala i intervall om 100 000 kr per år (från 0–100 000 till 1 100 000 eller mer). Kön är en dummyvariabel (1 = man, 0 = kvinna). Bor ensam är en dummyvariabel (1 = bor ensam, 0 = bor med minst en annan person). Bor med barn är en dummyvariabel (1 = bor med barn, 0 = bor inte med barn). Bor i storstad är en dummyvariabel (1 = Stockholm, Göteborg eller Malmö, 0 = övriga). Utbildning är en dummyvariabel (1 = högskole- eller universitetsutbildning, 0 = övriga).

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2023.

APPENDIX 3

DESKRIPTIV STATISTIK FÖR HAMSTRING UTIFRÅN INKOMST RESPEKTIVE ÅLDER, 2024

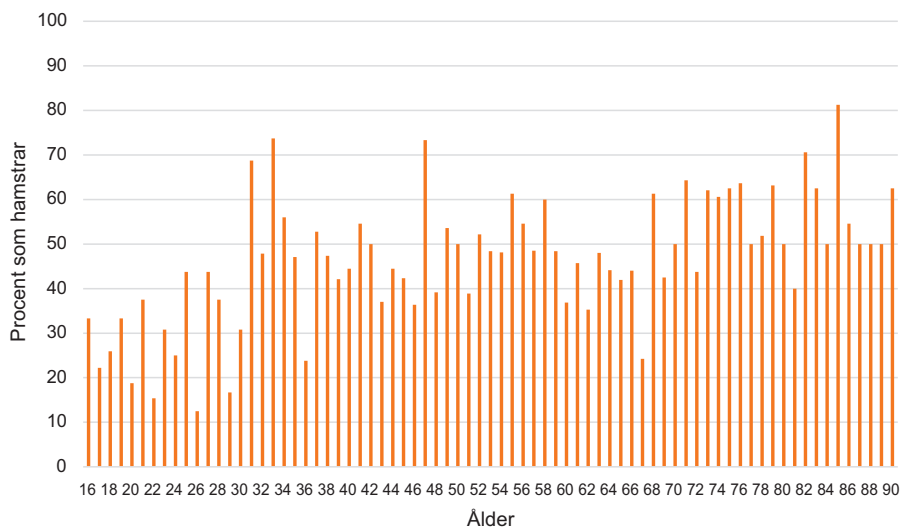
Figur A3:1 Hamstring i relation till hushållsinkomst, 2024 (procent hos olika inkomstkategorier)

Kommentar: För frågan och svarsalternativens formulering, se tabell A1:1.

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2024.

Figur A3:2 Hamstring i relation till ålder, 2024 (procent i relation till olika åldrar)

Kommentar: För frågan och svarsalternativens formulering, se tabell A1:1.

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2024.

